



T.C.
A. .H.M.
. A. .H.M.

Esas No: 2009/55835
Karar No: 2016/
Karar Tarihi: 31.05.2016

AY E YÜKSEL VE D ERLER - TÜRK YE DAVASI

(A HS. m. 5, 34, 35, 41, 44) (5271 S. K. m. 91, 100) (5237 S. K. m. 135, 314, 327) (3713 S. K. m. 5)
(FOX, CAMPBELL VE HARTLEY - B RLE K KRALLIK DAVASI) (MUZAFFER TEK N - TÜRK YE
DAVASI) (KORKMAZ VE D ERLER - TÜRK YE DAVASI) (SÜLEYMAN ERDEM - TÜRK YE
DAVASI)

(Ba vuru No. 55835/09, 55836/09 ve 55839/09)

K NC BÖLÜM

KARAR

STRAZBURG

31 Mayıs 2016

bu karar Sözle menin 44 § 2 maddesinde belirtilen ko ullar çerçevesinde kesinle ecek olup bazı
ekli de i ikliklere tabi tutulabilir.

Ay e Yüksel ve di erleri / Türkiye davasında,

Ba kan

Julia Laffranque,

Yargıçlar I ıl Karaka ,

Paul Lemmens,

Valeriu Gritco,

Ksenija Turkovic,

Jon Fridrik Kjolbro,

Georges Ravarani

ve Bölüm Yazı leri Müdürü Stanley Naismithin katılımıyla Daire halinde toplanan Avrupa nın
Hakları Mahkemesi (kinci Bölüm) 10 Mayıs 2016 tarihinde gerçekte tirdi i kapalı oturumdaki
müzakereler sonucunda anılan tarihte a a ıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, üç Türk vatanda ının, Ay e Yüksel, Halime
Filiz Meriçli ve Fatma Nur Gerçelin (ba vuranlar) 8 Ekim 2009 tarihinde

nsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmenin (Sözleşme) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları üç başvuruyu (No. 55835/09, 55836/09 ve 55839/09) bulunmaktadır.

2. Başvuranlar, İstanbul Barosuna bağlı Avukat H. Karata tarafından temsil edilmişlerdir. Türk Hükümeti (Hükümet) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuranlar bilhassa Sözleşmenin 5. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğinden şikâyet etmektedirler.

4. Başvuranların, Sözleşmenin 5. maddesinin 1. fıkrası bağlamındaki şikâyeti 6 Ocak 2014 tarihinde Hükümete bildirilmiş ve başvuruların geri kalan kısımları kabul edilemez olarak açıklanmıştır.

OLAYLAR

I.DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuranlar sırasıyla 1958, 1952 ve 1946 doğumlu olup, İstanbul'da ikamet etmektedirler.

A. Başvuranların çalışmaları ve Çada Yaşamı Destekleme Derneği

6. Van 100. Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesinde Halk Sağlığı Anabilim Dalında Profesör olarak görev yapan başvuran Ayşe Yüksel, olayların meydana geldiği dönemde Çada Yaşamı Destekleme Derneğinin (Bundan böyle metinde ÇYDD ya da Dernek olarak anılacaktır.) yönetici kadrosunda yer almaktaydı.

Başvuran Halime Filiz Meriçli, Eczacılık Fakültesinde Profesör olup, olayların meydana geldiği dönemde Derneğin yönetim kurulu üyesiydi.

Başvuran Fatma Nur Gerçel avukat olup, olayların meydana geldiği dönemde Derneğin yönetim kurulu üyesiydi.

7. 1989 yılında kurulan ve genç kızların eğitimini amaçlayan Dernek, bugüne kadar, üniversite öğrencileri de dahil olmak üzere binlerce öğrenciye burs vermiştir. Derneğin çalışmaları, uluslararası düzeyde en az on üç ödüle layık görülmüştür.

8. Dernek, siyasi alanda, Mustafa Kemal Atatürk ilkeleri ile uyumlu bir toplum meydana getirmeyi amaçlamaktadır ve laiklik ilkesine sıkı sıkıya bağlıdır.

Derneğin kurucusu olan T.S., 2007 yılında düzenlenen büyük Cumhuriyet Mitinglerinin organizatörleri arasında yer almıştır. Mitinge katılanlar, iktidar partisini, Devletin kurumlarında şlamın yerini güçlendirmeyi istemekle suçlanmıştır. İhtilaf konusu bu mitinglerin bazı organizatörleri Ergenekon ceza soruşturması kapsamında tutuklanmıştır.

B. Ergenekon Davası

9. İstanbul Savcılığı, 2007 yılında, Ergenekon isimli suç örgütü üyesi oldukları iddia edilen kişilere karşı ceza soruşturması başlatmıştır; tüm üyeler, söz konusu kişilerin, seçilen hükümeti güç ve iddet kullanarak devirmeyi amaçladıklarını göstermiştir. Savcılık tarafından hazırlanan iddianameye göre, sanıklar, toplumda tanınmış kişilere yönelik suikast, yüksek mahkeme veya kutsal mekanlar gibi hassas ve önemli yerlere bombalı saldırılar düzenlemek gibi provokasyon eylemleri planlamış ve gerçekleştirmişlerdir. Sanıklar, bu yolla toplum genelinde bir korku ve panik atmosferi yaratmayı amaçlamış ve bu sayede bir güvensizlik ortamı oluşturularak, askeri darbe yolunu açmayı hedeflemiştir (Ergenekon davası ve buna ilişkin eylem planlarına dair

daha detaylı bilgi için, bk. Tekin/Türkiye (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 3501/09, §§ 3-17, 18 Kasım 2014).

10. Dosyada yer alan bilgi ve belgelerden, ceza yargılamalarının büyük bir kısmının halen ulusal mahkemeler önünde derdest olduğu anlaşılmaktadır.

C. Dernek üyeleri hakkında yürütülen operasyon ile ba vuruların yakalanması ve tutuklanması

11. İstanbul Emniyet Müdürlüğü 10 Nisan 2009 tarihli yazıyla, yasadışı örgüt Ergenekonun üyeleriyle bağlantıları olduğu gerekçesiyle, ba vuruların da aralarında bulunduğu bazı kişilere ilkin olarak arama ve el koyma izni talep etmiştir.

12. İstanbul A ır Ceza Mahkemesi tarafından 12 Nisan 2009 tarihinde, ba vuruların da aralarında bulunduğu altmış üç kişinin ev ve iş yerlerinde arama kararı çıkarılmıştır.

13. İstanbul Emniyet Müdürlüğüne ba lı polisler tarafından 13 Nisan 2009 tarihinde, ba vuruların da aralarında bulunduğu otuz be kişinin evinde ve Derneğin bünyesinde arama yapılmıştır. Polisler, ba vuruları, yasadışı örgüt Ergenekona üye olmakla suçlandıkları yönünde bilgilendirmişlerdir.

14. Ba vuran Ay e Yükselin evinde yapılan arama sırasında, polis, ba vuranın bilgisayarının dahili belleğine ve çok sayıda belgeye el koymuştur. Bu belgeler arasında, ba vuranın üniversite bünyesindeki çalışmaları ve ülkenin güncel politikasına ilişkin notlarının yer aldığı bazı defterler bulunmaktaydı.

15. Ba vuran Halime Filiz Meriçlinin evinde yapılan arama sırasında da polis çok sayıda belgeye el koymuştur. Bu belgeler bilhassa, Derneğin burs verdiği kişilerin isim listesinin ve proje takiplerinin yer aldığı Derneğin çalışmaları ile ilgiliydi.

16. Ba vuran Fatma Nur Gerçelin evinde yapılan arama sırasında polis, yine Derneğin çalışmaları ve projeleri ile ilgili bilgilerin yer aldığı bazı belgelere el koymuştur. Polis bunun yanı sıra, ba vuranın Dernek bünyesindeki çalışmaları ile ülkenin günlük politikasıyla ilgili notlarının yer aldığı ba vurana ait çok sayıda belgeye de el koymuştur.

17. Derneğin yirmi beş bünyesinde yapılan aramalarda, polis, üçüncü şahısların siyasi ve dini görüşleri ile ilgili kişisel verilerin yer aldığı çok sayıda belge bulmuştur. Bunun yanı sıra, polis, Derneğin projeleri ile ilgili belgelere ve burs verdiği kişilerin listesine de el koymuştur.

18. Ba vurular, yapılan aramalar sonrasında gözaltına alınmışlardır.

19. Polis merkezinde, ba vurular Ay e Yüksel ve Halime Filiz Meriçli susma haklarını kullanmışlardır. Ba vuran Fatma Nur Gerçelin ise hakkındaki suçlamalarla ilgili olarak ifadesi alınmıştır.

20. Ba vurular, 16 Nisan 2009 tarihinde İstanbul Cumhuriyet savcısı (Cumhuriyet savcısı) huzuruna çıkarılmış ve ifadeleri alınmıştır. Cumhuriyet savcısı, ba vurulara, Derneğin faaliyetleri, bilhassa Derneğin sızdırdığı yardımdan yararlanabilecek öğrencilerin seçilebilirlik kriterleri ile ilgili olarak ayrıntılı sorular sormuştur. Cumhuriyet savcısı ayrıca, Ata Evleri Projesi ve Cumhuriyet Çalışma Grubunun çalışmaları hakkında bilgileri olup olmadığını da sormuştur. Cumhuriyet savcısı, ba vurulara, Ergenekon soruşturması kapsamındaki diğer üyelerle ilgili olarak da sorular sormuştur. Cumhuriyet savcısı, ilgililere, sıradan bir şahıs tarafından e-posta yoluyla yapılan bir ihbarın yanı sıra Ergenekon örgütünün, sivil toplum kuruluşları ile bu kuruluşların darbenin hazırlanmasındaki rolleri ile ilgili stratejisini anlatan Ergenekon ve Lobi isimli belgeleri aleyhte delil unsuru olarak değerlendirildiğini bildirmiştir. Ba vurular, soruşturmaların

gizli olarak yürütülmesi nedeniyle, soru turma dosyasında yer alan belgeleri inceleyememi lerdir.

21. Ba vuranlar çıkarıldıkları mahkemede, Derne in e itim alanında faaliyetler yürüten yasal bir Dernek oldu unu belirtmi ler; bu nedenle, yasadı ı bir örgüte üye olduklarını kabul etmemi lerdir. Ba vuranlar, Ergenekon ve Lobi isimli belgeler ile Ergenekon örgütünün yöneticisi oldu u iddia edilen ahısların yanı sıra Ata Evleri Projesi ve Cumhuriyet Çalı ma Grubu ile ilgili herhangi bir bilgileri olmadı ını belirtmi lerdir.

22. Ba vuranların ifadelerinin alınması sonrasında, Cumhuriyet savcısı, stanbul A ır Ceza Mahkemesi nöbetçi hakiminden (nöbetçi hakim) ba vuranların tutuklanmasını talep etmi tir.

23. Ba vuranlar 17 Nisan 2009 tarihinde nöbetçi hakim huzuruna çıkarılmı lardır. Hakim, ba vuran Ay e Yükselin Ceza Muhakemesi Kanununun (CMK) 100. maddesi uyarınca tutuklanmasına; ba vuranlar Halime Filiz Meriçli ve Fatma Nur Gerçelin ise tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmalarına karar vermi tir. Öte yandan, bu iki ba vuran hakkında yurt dı ına çıkı yasa ı da getirmi tir.

24. Ba vuran Ay e Yüksel 20 Nisan 2009 tarihinde, 17 Nisan 2009 tarihli tutukluluk kararına itiraz etmi tir.

25. stanbul A ır Ceza Mahkemesi, 24 Nisan 2009 tarihinde mevcut delil durumunu dikkate alarak, ba vuran Ay e Yükselin tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasına karar vermi tir.

26. Cumhuriyet savcısı 25 Kasım 2010 tarihli iddianame ile ba vuranların da aralarında bulundu u Derne in sekiz üyesi hakkında stanbul A ır Ceza Mahkemesi önünde kamu davası açmı tır.

27. Cumhuriyet savcısı, Ceza Kanununun (CK) 314. maddesinin 2. fıkrası ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5. maddesi uyarınca, yasadı ı örgüt Ergenekon üyesi oldu u gerekçesiyle ba vuran Ay e Yükselin mahkûmiyetini talep etmi tir. Cumhuriyet savcısı, Derne in burs verdi i ki iler arasında, Van 100. Yıl Üniversitesi Ö renci Derne ine (YÖDER) üye ö renciler bulundu unu tespit etmi tir. Cumhuriyet savcısı, YÖDERin, terör örgütü PKK (Kürdistan ç i Partisi) lehine görü e sahip üyeleri olan bir kurulu oldu u de erlendirmesinde bulunmu tur. Cumhuriyet savcısı, ba vuran Ay e Yükselin, burs verilen bu ki iler PKK sempatzanı olduklarını bildi i ve YÖDERe üye ö rencilere burs vererek, bu ö rencilerden Ergenekon örgütü lehine yararlanmayı amaçladı ı kanaatine varmı tır.

28. Cumhuriyet savcısı, Ceza Kanununun 314. maddesinin 2. fıkrası ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5. maddesi uyarınca, yasadı ı örgüt Ergenekon üyesi olma nedeniyle ba vuran Halime Filiz Meriçlinin de mahkûmiyetini talep etmi tir. Savcı, Derne in burs verdi i bir ki inin ba ka bir yasadı ı örgüte üye oldu u yönünde hakkında üphe duyulması nedeniyle tutuklandı ını; Derne in yönetim kurulu üyesi olan ba vuran Halime Filiz Meriçlinin, burs vererek, bu ö renciden Ergenekon örgütü lehine yararlanmayı amaçladı ını ifade etmi tir. Öte yandan, Cumhuriyet savcısı, ilgiliyi, Derne in bursiyerleri ile ordunun genç subayları arasında tanı ma toplantıları düzenlemeye çalı makla suçlamı tır.

29. Ba vuran Fatma Nur Gerçel, Ceza Kanununun 135. maddesinin 2. fıkrası, 314. maddesinin 2. fıkrası ve 327. maddesinin 2. fıkrası ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5. maddesi uyarınca suçlanmı tır. Cumhuriyet savcısı, ba vuranı, öncelikle, yasadı ı örgüt Ergenekon üyesi olmakla suçlamı tır. Öte yandan, ba vuran Fatma Nur Gerçel hakkındaki suçlamaları yineleyerek, Derne in burs verdi i bir ki inin yasadı ı bir örgüte üye oldu u yönünde hakkında üphe duyulması nedeniyle tutuklandı ını;

Derne in yönetim kurulu üyesi olan ba vuran Fatma Nur Gerçelin burs vererek, bu ö renciden Ergenekon örgütü lehine yararlanmayı amaçladı nı ileri sürmü tür. Cumhuriyet savcısı, ba vuranı bunların yanı sıra, 2007 yılında düzenlenen büyük Cumhuriyet Mitinglerinin organizatörlerinden biri olmakla suçlamı tır (yukarıda 8. paragraf). Öte yandan, Cumhuriyet savcısı, ba vuranı, Derne in burs verdi i ki iler ba ta olmak üzere, üçüncü ahısların siyasi ve dini görü leri ile ilgili bilgilerin ve ki isel verilerin yer aldı ı ar ivlerin de sorumlusu olmakla itham etmi tir. Cumhuriyet savcısı ba vuran Fatma Nur Gerçeli son olarak, Derne in burs verdi i ki iler ile ordunun genç subayları arasında tanı ma toplantıları düzenlemeye çalı makla ve bu sayede Devletin güvenli i ile ilgili gizli bilgiler elde etmeyi amaçlamakla suçlamı tır.

30. Cumhuriyet savcısı, iddianamede bilhassa a a ıdaki hususları göz önünde bulundurmu tur:

- O.Ynin ev ve i yerinde yapılan aramalarda ele geçirilen bilgisayar dosyası içerisinde Lobi, Çok Gizli
- Aralık 1999/ stanbul isimli belgenin Giri bölümünde u ifadeler yer almaktadır:

(...) Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde faaliyet gösteren Ergenekona ba lı olarak, sivil unsurların örgütlenmesi zorunlulu u kaçınılmaz bir gerçektir.

- Bir Ergenekon davası sanı nın evinde yapılan arama sırasında ele geçirilen Devletin Yeniden Yapılanması Üzerine isimli on bir sayfalık belgenin somut olayla ilgili bölümlerinde,

(...) Halkın örgütlenmesinin iki yolla olaca ı, bunlardan birincisinin siyasal iktidar amaçlı öncü örgütlenme ile olaca ı; ikincisinin ise, öncü örgütlenmenin halka önderlik etmesini sa layacak olan halk örgütleri oldu u, bunların ise i çi ve memur sendikaları, esnaf, sanatkar, tabip, mühendis, mimar ve avukat odaları gibi kurulu ların olaca ı, bunların yanı sıra Atatürkçü Dü ünçe Derne i, Cumhuriyet Kadınları Derne i, Ça da Ya am Derne i, Pir Sultan Abdal Kültür Derne i gibi ideolojik yöneli li örgütlerle olaca ı, ayrıca gençli in kitlesel örgütlenmesi ile gerçeikle tirilece i (...)

ifadeleri yer almaktadır.

- Ergenekon davası sanıklarından M.A.nın evinde ele geçirilen belgeler arasında Ata Evleri Projesi isimli bir doküman ele geçirilmi tir. Cumhuriyet savcısı, Ata Evleri Projesinin, Ergenekon örgütüne yeni üyeler kazandırma maksadıyla hazırlandı ı; bu proje sayesinde, söz konusu örgütün, kendi ideolojisi do rultusunda eleman yeti tirilmesi amaçlandı ı ve Derne in, bu projenin hazırlanmasında çok önemli bir role sahip oldu u de erlendirmelerinde bulunmu tur.

- Derne in Kadıköy ubesinde yapılan aramada el konulan Mektup (T.S.).doc isimli dijital belge içerisinde, savcılı a göre, Tu general S.O.K. tarafından, Dernek ba kanı T.S.ye hitaben yazılmı olan bir mektup yer almaktaydı. Cumhuriyet savcısı bilhassa, kız ve erkek ö rencilerin karı ık kaldı ı Ata Evleri projesinin canlandırılması talebinin ve gizli dosyaların muvazzaf bir subay tarafından sivil bir ahsa gönderilmesinin, Ergenekon örgütünün, orduda görev yapan genç subayları kontrolü altına almaya çalı tı nın bir göstergesi oldu unu ileri sürmü tür. Söz konusu belgenin somut olayla ilgili bölümleri a a ıdaki ekildedir:

Saygı de er Hanım Efendim,

Deniz E itim Ö retim Komutanlı mıza ba lı okullarda okuyan ö rencilerin Cumhuriyetimiz gelece i ve korunması için ne kadar önemli oldukları tartı lılmaz bir gerçektir. Sizlerin bu ö rencilerin yeti mesi ve desteklenmesi adına yaptı nızçalı malar ve bu konudaki ba arınız tartı lılmaz bir gerçektir. Fakat Askeri okullarda okuyan

ö renciler ile ilgili yaptığımız çalışmaların tekrar gözden geçirilmesi ve gerekli aksaklıkların acilen düzeltilmesi gerekmektedir.

Deniz Yıldızı projesi isimli çok amaçlı bu projeye atanan bahriyeli danışmanlarla beraber daha aktif çalışmalar bekliyoruz. Ata evleri ve CTPnin canlandırılması gibi alternatiflerin oluşturulması gerekmektedir.

Aksaklıklar şu şekilde sıralanabilir:

1)Askeri okullara giriş aşaması

Askeri okullara giriş aşaması ile ilgili hazırladığımız listelere sızmaların olduğu,

Bu listelere giren öğrencilerin birçoğunun sağlık problemi bulunduğu,

Mülakatlara iyi hazırlanılmadığı ve mülakat aşamalarında elemelerine sebep beyanlarda bulunulduğu tespit edilmiştir.

Bu listelere alınacak olan öğrencilerin sizlere yardımcı olacak personel yardımıyla mülakattan geçirilmesi ve eksiklerin mülakat aşamasından önce tespit edilerek tarafımıza bildirilmesi gerekmektedir.

2)Askeri okullarda okuyan öğrenciler

Deniz Lisesi:

Listemizdeki öğrencilerin dava baskısından sonra konferans ve toplantılara katılımlarında aksamalar olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin psikolojisinin düzeltilmesi için toplantıların artırılması ve grupların 3 kişiye geçmemesine dikkat edilmesi gerekmektedir.

Deniz Harp Okulu:

Harp okulu öğrencilerin gruplar halindeki faaliyetlerinin devamı için sorumlu öğrencilere yapılan yardımların aksatılmaması,

Öğrencilerle tanıştırılan kızların, öğrencilerle olan irtibatların aksatılmaması; öğrencilerin ders ve günlükce çalışmalarının artırılması adına verilen destekte aksama olmaması,

Harp okulu öğrencilere verilen konferansların artırılması; öğrencilerin morallerinin düzeltilmesi için tanınmış gazeteci, bürokrat ve akademisyenlerle gruplar halinde görüşmelerin yapılması gerekmektedir.

Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okulu:

Ast. Subay olacak olan bu öğrencilerden listede tespit edilen isimlere verilen parasal desteklerin aksatılmaması,

Bu öğrencilere yönelik yapılan partilerin artırılması,

Genç Teğmenler:

Yeni mezun olmuş ve kurs aşamasındaki teğmenlere bürokrat, gazeteci ve özetim görevlisi tanışıklarla görüşmelerinin aksatılmaması,

Okudukları süreçte tanıştıkları kızların teğmenlerin evlerine sık sık giderek veya Kocaeli Üniversitesinde tanıştıkları kızlarla tanışılarak kontrol altında tutulması gerekmektedir.

Tespit edilen aksaklıkların giderilmesi ve listelerin gözden geçirilmesi için ek dosyada yer alan « erkekler » isimli sayfada Deniz Harp Okulu, Deniz Lisesi ve Dz.Astsb.Mes.Yük.Ok. Okuyan erkek öğrencilerinin tamamı detay bilgiler ile birlikte listelenmiştir.

Kızlar isimli sayfada ise Deniz Harp Okulunda okuyan kız öğrencilerin listesi bulunmaktadır.

D. Harp Mez. Erk. Listesi 2007-2008 dönemi Deniz Harp Okulundan mezun olan erkek genç teğmenlerin listesidir.

D.HarpMez. Kız Listesi 2007-2008 dönemi Deniz Harp Okulundan mezun olan bayan genç teğmenlerin listesidir.

Listelerin başına çeşitli notlar düzeltilmiştir. Bu notlarda öğrencilerimize referans olan askeri personel ve özellikle yakın takip edilmesi ve ortak çalışmaya yapılan/yapılabilecek öğrencileri belirtilmektedir.

Mavi renk ile belirtilen öğrenciler ise mevcut listemizin son halidir.

(...)

Not: Özür dileyerek hatırlatıyorum, söz konusu dosyaların her zamanki gibi ne kadar gizli ve özel olduğunu biliyorsunuz. Özünüze teşekkür ederim.

31.Dava dosyası belirtilmeyen bir tarihte Anadolu Aile Ceza Mahkemesine iletilmiştir.

32. Anadolu Aile Ceza Mahkemesi 2 Ekim 2015 tarihinde, herhangi bir suç işlemedikleri gerekçesiyle, Derneğin bütün üyeleri ve diğer sanıklar hakkında beraat kararı vermiştir. Dosyada yer alan delillerin bir kısmının sahte olduğu kanaatine vararak, bu sahtecilikten sorumlu olduğu iddia edilen şahıslar hakkında ifayette bulunmuştur.

33. Taraflarca ibraz edilen bilgilerden, Cumhuriyet savcısının bu karara karşı temyiz başvurusunda bulunmadığı anlaşılmaktadır.

II. LG L Ç HUKUK KURALLARI VE UYGULAMASI

34. Ceza Kanununun 135. maddesi öngörmektedir:

- 1) Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.
- 2) Kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırki kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki değerlerine, cinsel yaşamalarına, sağlık durumlarına veya sendikal faaliyetlerine ilişkin bilgileri kişisel veri olarak kaydeden kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

35. Ceza Kanununun yasadışı bir örgüte mensup olmanın suç sayılmasını öngören 314. maddesinin somut olayla ilgili bölümleri aşağıdaki gibidir:

- 1) Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- 2) Birinci fıkrada tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

36. Ceza Kanununun 327. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki gibidir:

Devletin güvenli i veya iç veya dı siyasal yararları bakımından, niteli i itibarıyla, gizli kalması gereken bilgileri temin eden kimseye üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

37. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5. maddesinde, Ceza Kanununun 314. maddesiyle öngörülen suçun yer aldığı 3 ve 4.maddelerinde yazılı suçları ileyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek cezaların yarı oranında artırılarak hükmolunması öngörülmektedir.

38. Ceza Muhakemesi Kanununun 91. maddesinin 2. fıkrası olayların meydana geldi i dönemde a a ıdaki ekildedir:

Gözaltına alma, bu tedbirin soru turma yönünden zorunlu olmasına ve ki inin bir suçu iledi ini dü ündürebilecek emarelerin varlığı na ba lıdır.

39. Tutukluluk, Ceza Muhakemesi Kanununun 100. ve devamı maddelerinde ele alınmaktadır. Ceza Muhakemesi Kanununun 100. maddesine göre ki i, hakkında suç iledi ine dair kuvvetli üphelerin varlığı nı gösteren olguların bulunması ve tutuklulu un bu maddede sıralanan gerekçelerden biri ile haklı gösterilmesi durumunda tutuklanabilmektedir. üphelinin kaçma veya kaçma riski bulunması ya da üpheli ki inin delilleri yok etme, gizleme veya tanıkları etkileme riski bulundu unda tutukluluk hali haklı kabul edilmektedir. Aynı zamanda, üphelinin, özellikle Devletin güvenli ine ve anayasal düzene kar ı bazı suçları iledi ine dair kuvvetli üphelerin bulunması, tutukluluk durumunu haklı göstermek için yeterlidir.

HUKUK DE ERLEND RME

I.BA VURULARIN B RLE T R LMES

40. Mahkeme, ba vurulardaki olay ve olgular ile esasa ili kin sorunun benzerli ini dikkate alarak, çtüzü ün 42. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ba vuruları birle tirmeye ve tek ve aynı kararda birlikte incelemeye karar vermektedir.

II.SÖZLE MEN N 5. MADDES N N 1. FIKRASININ İHLAL ED LD DD ASI HAKKINDA

41. Ba vuranlar, yasadı ı bir örgüte üye olma suçunu i lediklerine dair haklarında üphe duymak için inandırıcı sebepler bulundu unu dü ündüren ve dolayısıyla gözaltına alınmalarını haklı gösteren herhangi bir delil unsuru bulunmadı ını iddia etmektedirler. Ba vuran Ay e Yüksel bunun yanı sıra, aynı gerekçelerle tutuklanmı olmasından da ikayet etmektedir. Ba vuranlar bu ba lamda, Sözle menin 5. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildi ini ileri sürmektedirler. bu madde a a ıdaki ekildedir:

Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. A a ıda belirtilen haller dı nda ve yasanın öngördü ü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlü ünden yoksun bırakılamaz:

(...)

c) Ki inin bir suç iledi inden üphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulundu u veya suç ilemesine ya da suçu iledikten sonra kaçmasına engel olma zorunlulu u kanaatini do uran makul gerekçelerin varlığı halinde, yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulması;

()

42. Hükümet, bu iddiaya kar ı çıkmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

43. bu ikayetin, Sözle menin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadı ını ve ba ka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi bulunmadı ını tespit eden Mahkeme, kabul edilebilirli ine karar vermektedir.

B. Esas hakkında

1. Tarafların iddiaları

44. Ba vuranlar, terör örgütü üyesi oldukları konusunda objektif bir gözlemciyi ikna edebilecek herhangi bir olay, olgu ve bilginin mevcut olmadı ını ileri sürmektedirler.

45. Ba vuranlar ayrıca, adli makamlar ve Hükümet tarafından, suç i lediklerine dair haklarında üphe duyulmasına neden olabilecek herhangi bir somut olay veya olguya yer verilmedi ini ifade etmektedirler. Ba vuranlar, Hükümetin, gözaltına alınmalarını, kendileriyle ilgisi olmayan olay ve olgulara dayandırarak, Sözle meye uygun olarak göstermeye çalı tı ını iddia etmektedirler.

46. Ba vuranlar bunun yanı sıra, dava dosyasında yer alan delillerin sahte oldu unu iddia etmektedirler. Öte yandan, ifade tutanaklarından, iddianameden ve Hükümetin görü lerinden, gözaltına alınmalarının keyfi bir nitelik ta ıdı ının açıkça anla ıldı ını ileri sürmektedirler.

47. Hükümet öncelikle, ba vuranların organize suç soru turması çerçevesinde yakalanarak özgürlüklerinden yoksun bırakıldıklarını ifade etmektedir. Hükümet, Derne in, iddia edilen Ergenekon terör örgütü tarafından denetlendi i ve yasadı ı bu örgüte yardım etti i üphesiyle ba vuranların özgürlüklerinden yoksun bırakıldıklarını ifade etmektedir. Hükümet, haklarında verilmi herhangi bir mahkûmiyet kararı bulunmaması sebebiyle, ba vuranların masumiyet karinesinden yararlanmı olmaları durumunda bile, iddia edilen Ergenekon suç örgütünün temel hedefleri ve bu örgütün, sivil toplum kurulu ları ile ilgili eylem planlarının yanı sıra soru turma kapsamında toplanan delil unsurları ve sanıklar arasındaki ili ki dikkate alındı ında, ba vuranların kendilerine isnat edilen suç i lemi olabileceklerine dair üphe duymak için inandırıcı sebepler bulundu u sonucuna objektif olarak ula ılabilece ini ileri sürmektedir.

48. Hükümet, aynı ceza soru turması çerçevesinde, Derne in üyesi ve yöneticisi olan çok sayıda ki inin aynı gün gözaltına alındı ını ve Derne in merkezinde ve birçok ubesinde aramalar yapıldı ını ifade etmektedir. Hükümet öte yandan, soru turma sırasında elde edilen delil unsurlarını göz önünde bulundurarak, sekiz ki i hakkında kamu davası açıldı ını; di er üpheliler hakkında ise kovu turmaya yer olmadı ına dair karar verildi ini eklemektedir.

49. Hükümet bunun yanı sıra, 13 Nisan 2009 tarihinde gözaltına alınan ahısların; bazı üye ve yöneticilerinin isimlerinin Ergenekon örgütünün temel belgelerinde geçti i Dernekle ba lantıları oldu unu ileri sürmektedir.

50. Hükümet, Mahkemenin konuyla ilgili içtihadını hatırlattıktan sonra, Mahkemeyi somut olayda Sözle menin 5. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edilmedi ine karar vermeye davet eder.

2. Mahkemenin de erlendirmesi

51. Mahkeme öncelikle, Sözle menin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinin, bir ceza yargılaması çerçevesinde bir ki inin ancak hakkında suç i ledi ine dair inandırıcı nedenlerin bulunması halinde mahkeme önüne çıkarılması amacıyla tutuklanmasına karar verilebilece ini düzenledi ini hatırlatmaktadır (Jecius/Litvanya, No. 34578/97, § 50, A HM 2000-IX ve Wloch/Polonya, No. 27785/95, § 108, A HM 2000-XI ve Poyraz/Türkiye (kabul edilebilirlik hakkında karar) No. 21235/11, § 53, 17 ubat 2015). Tutukluluk

kararının dayandırılması gereken inandırıcı olma kavramı Sözle menin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendi tarafından getirilen korumanın temel unsurunu te kil etmektedir. nandırıcı nedenler, söz konusu ki inin, atılı suçu i ledi ine dair objektif bir gözlemciyi ikna etmeye uygun olguların ve bilgilerin varlı nı gerektirmektedir. Bununla birlikte, inandırıcı olarak kabul edilebilecek durumlar somut olayın ko ullarının bir bütün olarak de erlendirilmesine ba lıdır (Fox, Campbell ve Hartley/Birle ik Krallık, 30 A ustos 1990, § 32, A Serisi no.182; Ohara/Birle ik Krallık, No. 37555/97, § 34, A HM 2001-X; Korkmaz ve di erleri/Türkiye, No. 35979/97, 21 Mart 2006, § 24; Süleyman Erdem/Türkiye, No. 49574/99, 19 Eylül 2006, § 37 ve Çiçek/Türkiye (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 72774/10, § 62, 3 Mart 2015).

52. Mahkeme ardından, Sözle menin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinin, soru turmayı yapan görevlilerin, yakalandı ı anda ki iyi suçla itham etmek için yeterli delilleri toplamı olması gereklili iniöngörmedi ini hatırlatmaktadır. Sözle menin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendine göre soru turmanın konusu, tutukluluk süresince ki inin yakalanmasına dayanak olu turan somut üphelerin do rulu unu kanıtlayarak veya bu üpheleri ortadan kaldırarak soru turmayı tamamlamaktır. Dolayısıyla, üphelere dayanak olu turan olgular ile ceza yargılamasının sonraki a amalarında tartı lı olacak olan ve mahkûmiyete gerekçe olu turacak veya suç isnadına temel te kil edecek olan olguların aynı düzeyde de erlendirilmemesi gerekmektedir (Murray/Birle ik Krallık, 28 Ekim 1994, § 55, A Serisi no. 300-A ve Metin/Türkiye (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 77479/11, § 57, 3 Mart 2015).

53. Mahkemenin görevi, izlenen me ru amaç da dahil olmak üzere, 5. maddenin 1. fıkrasının c) bendinde belirtilen artların somut olayda yerine getirilip getirilmedi ini belirlemekten ibarettir. Bu ba lamda, Mahkeme kural olarak, kendilerine sunulan delilleri incelemek ve de erlendirmek için daha iyi bir konumda olan ulusal mahkemelerin de erlendirmesinin yerine kendi de erlendirmesini koyma yetkisine sahip de ildir (Ersöz/Türkiye (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 45746/11, § 50, 17 ubat 2015).

54. Somut olayda, Mahkeme, ba vuranların, Ergenekon örgütü hakkında yürütülen soru turma kapsamında, söz konusu örgüte üye oldukları yönünde haklarında üphe duyulması nedeniyle, 13 Nisan 2009 tarihinde yakalanarak gözaltına alındıklarını tespit etmektedir. Mahkeme aynı zamanda, ba vuranların savcılık tarafından ifadelerinin alınmasının ardından, 17 Nisan 2009 tarihinde, stanbul A ır Ceza Mahkemesi nöbetçi hakimi huzuruna çıkarıldıklarını ve hakim tarafından, ba vuran Ay e Yükselin tutuklanmasına; di er iki ba vuranın ise serbest bırakılmasına karar verildi ini; ancak bir hafta sonra, 24 Nisan 2009 tarihinde, ba vuran Ay e Yükselin de serbest bırakıldı nı kaydetmektedir. Mahkeme öte yandan, 25 Kasım 2010 tarihinde, ba vuranlar hakkında bilhassa yasadı ı örgüt Ergenekona üye oldukları iddiasıyla kamu davası açıldı nı ve Anadolu A ır Ceza Mahkemesinin 2 Ekim 2015 tarihinde, ba vuranların daalarında bulundu u tüm sanıklar hakkında, herhangi bir suç i lemedikleri gerekçesiyle beraat kararı verdi ini tespit etmektedir.

55. Mahkeme bunun yanı sıra, Hükümetin görü leri ile bilhassa stanbul Emniyet Müdürlü ü'nün 10 Nisan 2009 tarihli yazısı, ba vuranların ifade tutanakları, iddianame ve Anadolu A ır Ceza Mahkemesinin kararı gibi dosyadaki unsurlar ı ında, ilgililer hakkında duyulan üphelere dayanak olu turan olayların, bir yandan, ilgililerin Ergenekon davasında yargılanan bazı sanıklar ile ba lantılı olarak, Dernek için ya da Dernek ile i birli i halinde gerçekle tirdikleri çalı malara ve di er yandan, ilgililerin bazı siyasi gösterilere katılmalarına ili kin eylemlerle ilgili oldu unu tespit etmektedir.

55. Mahkeme öte yandan, tarafların, söz konusu Derne in, faaliyetlerini halihazırda serbestçe yürüten yasal bir kurulu oldu una itiraz etmediklerini kaydetmektedir.

56. Mahkeme öte yandan, Hükümetin, ba vuranların özgürlüklerinden yoksun bırakılmalarının, ba vuranların yanı sıra 13 Nisan 2009 tarihinde gözaltına alınan di er

ahısların da, Dernekle ba lantıları oldu u ve söz konusu Derne in bazı üye ve yöneticilerinin isimlerinin Ergenekon örgütünün temel belgelerinde geçti i gerekçesiyle, Sözle menin 5. maddesinin 1. fıkrasına uygun oldu u yönündeki iddiasını göz önünde bulundurmaktadır. Mahkeme bunun yanı sıra, Hükümetin, ba vuranların bizzat kendi aralarında ve Ergenekon örgütüyle bir ba lantıları oldu una dair delil sunmamı olması nedeniyle bu iddiayı inandırıcı bulmamaktadır. Söz konusu Derne in bazı üyelerinin de yasadı ı bir örgüte üye oldu u, öte yandan Derne in burs verdi i bir ki inin, ba ka bir yasadı ı örgüte üye oldu una dair hakkında üphe duyuldu u yönündeki iddialar, objektif bir gözlemciyi, ba vuranların yasadı ı bir örgüte üye olma suçunu i lemi olabilecekleri konusunda ikna etmek için yeterli olarak de erlendirilemez.

57. Mahkeme bunun yanı sıra, stanbul A ır Ceza Mahkemesinin 2 Ekim 2015 tarihinde, Derne in haklarında kamu davası açılan tüm üyelerinin, herhangi bir suç i lememi oldukları gerekçesiyle beraatlarınakarar verdi ini kaydetmektedir. Mahkeme ayrıca, stanbul A ır Ceza Mahkemesinin karar gerekçesinde, dosyada yer alan delillerin bir kısmının sahte oldu unu tespit etti i ve bu nedenle, bu sahtecilikten sorumlu oldu u iddia edilen ahıslar hakkında ikayette bulunmaya karar verdi ini saptamaktadır.

58. Bu de erlendirmeler ı ında, Mahkeme, somut olayda, ulusal makamlar tarafından ileri sürülen yasal hükümlerin yorumlanmasının ve uygulanmasının, ba vuranların maruz kaldı ı, usul ve kurallara aykırı ve keyfi bir nitelik ta ıyan özgürlükten yoksun bırakmayı de erlendirme noktasında makul olmadı ı kanaatindedir.

59. Dolayısıyla, Sözle menin 5. maddesinin 1. fıkrası ihlal edilmi tir.

II.SÖZLE MEN N 41. MADDES N N UYGULANMASI HAKKINDA

60. Sözle me'nin 41. maddesi a a ıdaki ekildedir:

E er Mahkeme bu Sözle me ve Protokollerinin ihlal edildi ine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözle meci Tarafın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerekti i takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.

A.Tazminat

61. Maruz kaldıklarını iddia ettikleri manevi zarar ba lamında, Ay e Yüksel 30.000 avro; Halime Filiz Meriçli ve Fatma Nur Gerçel ise her biri için 20.000 avro talep etmektedirler.

62. Hükümet bu iddialara kar ı çıkmaktadır.

63. Mahkeme, Ay e Yüksel 6.000 avro; Halime Filiz Meriçli ve Fatma Nur Gerçelin her birine 4.000 avro ödenmesinin uygun oldu u kanaatine varmaktadır.

B. Masraf ve Giderler

64. Ba vuranlar, miktarla ilgili de erlendirmeyi Mahkemenin takdirine bırakarak, ulusal mahkemeler ve Mahkeme önünde yapmı oldukları masraf ve giderler için ödeme yapılmasını talep etmektedirler.

65. Hükümet, Mahkemeyi bu talebi reddetmeye davet etmektedir.

66. Mahkemenin içtihadına göre, bir ba vurana, masraf ve giderlerin do rulu unu, gereklili ini ve ödenen miktarların makul oldu unu ispatlamak kaydıyla bu masraflar iade edilebilmektedir. Somut olayda, kanıtlayıcı belgeler bulunmamasını ve içtihadını göz önünde bulunduran Mahkeme, masraf ve giderlere ili kin talebi reddetmektedir.

C. Gecikme Faizi

67. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankasının kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygulanmasının uygun olduğunu karar vermektedir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OYB RL İYLE,

1. Ba vuruların birleştirilmesine;
2. Ba vuruların kabul edilebilir olduğunu;
3. Sözleşmenin 5. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğini;

a) Davalı Devlet tarafından ba vuranlara, Sözleşmenin 44 § 2 maddesi uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihindeki geçerli döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmeye üzere:

i. Manevi tazminat olarak, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, ba vuran Ayşe Yüksekeli 6.000 (altı bin) avro ödenmesine;

ii. Manevi tazminat olarak, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, ba vuranlar Halime Filiz Meriçli ve Fatma Nur Gerçelin her birine 4.000 (dört bin) avro ödenmesine;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten başlayarak, ödemenin yapıldığı tarihe kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

5. Adil tazminine ilişkin kalan taleplerin reddine karar vermiştir.

Fransızca olarak yazılan bu karar Mahkeme Çözümünün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları gereğince 31 Mayıs 2016 tarihinde tebliğ edilmiştir. (aa)